

Hart voor de Schepping – Ecologische advisering Protestantse Gemeente Rhenen

Advies opgesteld door Jaap Gijsbertsen

Zowel de tuin als het gebouw van de Cunerakerk en de Ontmoetingskerk bieden kansen om meer ruimte te geven aan de natuur. Hieronder wordt aangegeven wat die kansen zijn. In de bijlage wordt dit nog verduidelijkt met afbeeldingen.

Cunerakerk

Deze monumentale kerk is erg fraai en biedt zonder aanpassingen vermoedelijk al ruimte voor gebouwbewonende soorten als gierzwaluw en gewone dwergvleermuis.

Een suggestie die ik mee wil geven is om aan het kerkgebouw en eventueel in de toren nestgelegenheid voor **gierzwaluw** aan te bieden. In de oude kerk van Zaltbommel is dit bijvoorbeeld zeer succesvol gedaan (zie bijlage afbeelding 1, de gele cirkels markeren de aangebrachte houten nestkasten). Een dergelijke aanpassing kan met name aan de noord en oostzijde van de Cunerakerk ook eenvoudig gerealiseerd worden. In de bijlage (afb. 2a en 2b) alvast een suggestie voor de eventuele ophanglocaties.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is afhankelijk gebouwen om in te nestelen. Ze gebruiken bijvoorbeeld de ruimte onder dakpannen, ook maken ze gebruik van speciale nestkasten. Gierzwaluwen hebben een vrije aanvliegroete nodig tot het nest en broeden bij voorkeur zo hoog mogelijk, vrij van uitstekende objecten en openslaande ramen en uit de zon. Vanwege de specifieke voorkeuren voor de nestlocatie en omdat deze vogelsoort in groepen broedt is het advies om meerdere verblijfplaatsen te realiseren in de toren. Dit zijn bij voorkeur inbouwkasten maar kunnen ook opbouwkasten (houtbeton) zijn.

Voor **vleermuizen** zie ik minder mogelijkheden en minder urgentie. In het oude centrum van Rhenen is veel gelegenheid om een verblijfplaats te vinden voor deze soortgroep. Het kerkgebouw leent zich minder voor aanpassingen ten gunste van vleermuizen. Bij een eventuele toekomstige aanpassing aan het gebouw is het wel de moeite waard een vleermuisdeskundige mee te laten denken over geïntegreerde ruimten voor deze soortgroep.

Rondom de kerk is beperkt ruimte voor inrichting van een **kerktuin**. Een bescheiden en onderhoudsarme aanpassing is het aanleggen van een aantal kleine platvakken in de bestrating direct naast de muur. Door hier vakken van bijvoorbeeld 30cm breed en 100cm lang aan te leggen en hierin **stokrozen** te planten, verandert de uitstraling van het gebouw op een positieve manier en wordt de ruimte aantrekkelijker voor insecten en voor mensen. De stokroos is een vaste plant die, eenmaal gevestigd zonder veel onderhoud,

jaarlijks terugkeert en prachtig bloeit (zie foto).

Ontmoetingskerk

Voor de ontmoetingskerk zie ik een paar mogelijkheden:

1. Aanleggen van een **groen dak** op de platte delen: dit biedt betere isolatie (koeling en warmte) en biedt kansen voor insecten;

2. Plaatsen van **zonnepanelen** op een van de platte daken
3. Het **functionele groen** rondom het gebouw vervangen door bloeiende, bes dragende en eventueel vruchtdragende soorten. Je kunt hierbij denken aan heesters zoals het krentenboompje, de meidoorn, brem, liguster en heide. Maar ook aan allerlei bloeiende vast planten. Met name de groenstrook aan de (zonnige) zuidzijde van het gebouw leent zich goed voor bloeiende soorten (zie afbeelding).

*Groenstrook zuidzijde
Ontmoetingskerk*

Beplanting

De plantsoorten dienen te worden afgestemd op de groeiomstandigheden. Voor het slagen van de beplanting is meestal bodemverbetering nodig. Daarnaast is snelle dichtgroei van vaste planten essentieel om onkruidgroei tegen te gaan. De beplanting dient in groot formaat en met de juiste dichtheid aangeplant te worden, zodat er weinig onderhoud nodig is.

4. De hoge gevels aan de noord en oostzijde van het gebouw zijn geschikt voor het plaatsen van (geïntegreerde) **vleermuisverblijven**. Dit zou in de toekomst bijvoorbeeld gecombineerd kunnen worden met onderhoudswerkzaamheden.

*Geschikte locaties voor
vleermuisverblijven
Ontmoetingskerk*

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in de stad. De dieren verblijven in nauwe ruimten in gebouwen, waaronder spouwmuren. Daarnaast maken ze goed gebruik van speciale vleermuiskasten. Deze worden bijvoorbeeld gebruikt voor het grootbrengen van de jongen, voor overwintering en voor de paring.

5. De lage muren van de kerk (rondom) zijn geschikt om **nestkastjes** voor bijvoorbeeld mezen en huismussen aan op te hangen. Het is geweldig leuk om met de jeugd van de gemeente en eventueel buurtkinderen samen nestkastjes te timmeren en deze aan het kerkgebouw op te hangen. Op die manier doe je samen iets voor de schepping en geniet je in het voorjaar van de af en aan vliegende oudervogels. Leuke bijkomstigheid is dat mezen grote hoeveelheden eikenprocessierupsen opeten en daar zijn we allemaal weer bij gebaat!

Tot slot

Gemeenteleven

Wanneer besloten wordt veranderingen in de tuin en/of het gebouw aan te brengen, is het goed om dit te doen in een breder kader van bezinning op de zorg voor de schepping, dat zo mogelijk gemeentebreed plaatsvindt. Dat werkt inspirerend en uitnodigend, en vergroot het draagvlak voor de 'nieuwe' tuin. Dit kan bijvoorbeeld door het houden van een 'scheppingszondag' of 'groene zondag', of door het thema 'geloof en schepping' te bespreken op een gemeenteavond of Bijbelkringen.

Meer informatie

- Binnenkort verbouwen? Vul hier de checklist Groen Bouwen in en ontdek wat je kan doen voor vogels en zoogdieren: <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.
- Geschikte planten voor vlinders: <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/tuinieren-voor-vlinders/vlinderplanten>
- Vogelvriendelijke beplanting: <https://www.vogelbescherming.nl/in-mijn-tuin/tuinrichting/vogelvriendelijke-beplanting>
- Bloeiende planten voor bijen: <https://www.milieucentraal.nl/in-en-om-het-huis/tuinieren/tuinontwerp/tips-voor-een-bijenvriendelijke-tuin/>
- Tip: doe de postcode vogelcheck en ontdek welke vogels er in de buurt van de kerk voorkomen. <https://www.vogelbescherming.nl/mijn-vogeltuin>

Contact

Neem voor vragen of een uitgebreider advies contact op met A Rocha: hartvoordeschepping@arocha.org. Of kijk op onze website: www.arocha.nl.

Jaap Gijsbertsen: jaap.gijsbertsen@arocha.org

A Rocha Werkgroep Ede-Bennekom: j.smits73@upcmail.nl

Facebook: A Rocha Ede-Bennekom

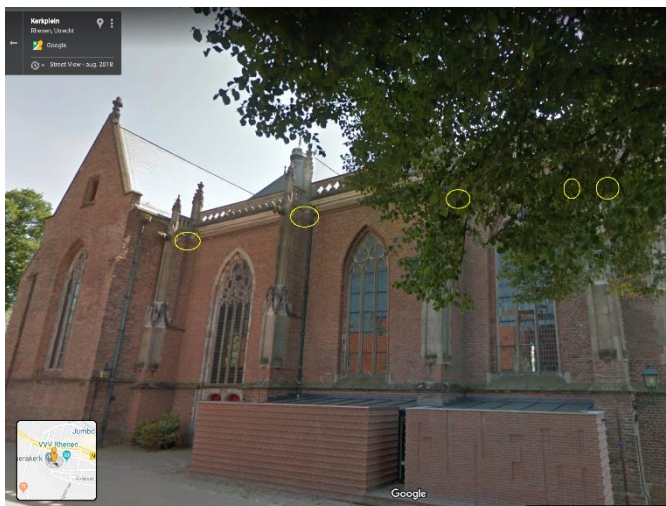
Bijlage

Visualisatie geschikte locaties voor nestkasten gierzwaluw, Cunerakerk.

Bijlage: afbeeldingen

Afb. 1 – Locatie nestkasten voor gierzwaluw, Oude Kerk Zaltbommel

Afbeelding 2a en 2b – Mogelijke ophanglocaties voor gierzwaluwkasten Cunerakerk